

Kỹ thuật ương nuôi cá sắt rằn

Cá sắt rằn là loài cá bản địa, thịt thơm ngon, có giá trị kinh tế cao nhưng nguồn cá giống trên thị trường còn hạn chế, gây trở ngại cho khâu nuôi thương phẩm. Việc nắm quy trình sản xuất giống và ương nuôi cá sắt rằn là vô cùng cần thiết để nâng cao hiệu quả kinh tế cho bà con nông dân.

Sản xuất cá giống

Trong sản xuất giống, cá sắt rằn bố mẹ nên chọn ở hai nơi khác nhau (khác đàn) để tránh hiện tượng trùng huyết sẽ ảnh hưởng đến chất lượng cá giống và nuôi thương phẩm sau này. Đàn cá bố mẹ cho sinh sản tối đa không quá 3 lần/năm, sử dụng không quá 3 năm kể từ tham gia sinh sản năm đầu.

Để chọn cá bố mẹ cho đẻ, việc phân biệt cá đực, cá cái là rất quan trọng. Cá đực phần cuối vi bụng (gần tiếp giáp vi đuôi) vuốt nhẹ vào có độ nhám, tia vây lưng kéo dài tới hoặc vượt khỏi gốc vây đuôi, các sọc màu đen xiên từ lưng xuống bụng rất rõ, màu sắc sặc sỡ; cá cái thì không có các đặc điểm này. Cá bố mẹ có thể nuôi vỗ bằng cách dùng vèo kích thước 3 x 8 x 1,2 mét giăng trong ao nuôi vỗ với khối lượng cá bố mẹ khoảng 50 - 70 kg để khi cho sinh sản dễ đánh bắt. Trước đây, cá bố mẹ nuôi vỗ trong ao đất, khi đánh bắt cho sinh sản khó khăn, bởi cá có đặc tính nhút nhát, đôi lúc bị sây sát làm cho cá tham gia sinh sản không tốt.

Cá sắt rằn có thể cho sinh sản bằng cách kích dục tổ với liều lượng phù hợp. Nếu liều lượng kích dục tổ cao thì cá bố mẹ chết, mắt cá bị lòi ra và tỷ lệ trứng thụ tinh, tỷ lệ nở thấp và cá con nở ra yếu, đem ương sức sống thấp. Sử dụng kích dục tổ với 2 công thức sau: sử dụng đơn HCG với liều 2.000 - 2.500 UI/kg cá cái, cá đực tiêm với liều lượng bằng 1/4 - 1/3 liều cá cái; hoặc sử dụng phối hợp giữa HCG và LRH-A với liều lượng 2.000 UI/kg HCG + 40 µg LRH-A + 1/2 viên Motilium/kg cá cái, cá đực sử dụng liều bằng 1/4 - 1/3 liều cá cái.

Bố trí cá đẻ trong thùng xốp, yên tĩnh, nhiệt độ thấp cá đẻ nhiều (trên 80%), tỷ lệ thụ tinh cao trên 90%. Sau khi cá đẻ trong thùng xốp xong, trước khi xuất bán hoặc đem ương 12 giờ thì vớt ra thau chăm sóc, đạt tỷ lệ nở 80 - 90%. Ấp trứng cá bằng thau có đường kính 0,6 mét với mật độ: 50.000 - 60.000 con cá bột/thau rất tiện lợi trong chăm sóc, vớt trứng hư, xi phông chất dơ lắng đọng dưới đáy thùng.

Đối với nông hộ không có điều kiện cho sinh sản trên bờ, cá sắt rằn cũng có thể bố trí cho đẻ trực tiếp tại ao ương. Ao cũng cần cải tạo thật kỹ như ương các loài cá khác, lấy nước vào ao được từ 7 - 10 ngày thì tiến hành giăng vèo dưới ao, bố trí cho cá đẻ trong vèo có mái che nắng, mưa. Sau 4 ngày cá đẻ, cá bột nở xong thì lấy vèo lên bắt bố mẹ, còn cá bột chui khỏi vèo ra ao ương. Bố trí mật độ ương 300 - 350 con/m² tỷ lệ sống tốt, cá giống đồng đều, đạt năng suất.

Cho cá bột mới ương ăn bằng sữa dùng cho heo con ăn và thức ăn đậm đặc của các công ty thức ăn thủy sản, liều lượng và kích cỡ thức ăn phụ thuộc vào ngày tuổi và cỡ giống ương, mà ta điều chỉnh cho phù hợp; sau 2 - 3 ngày ương thả thêm moina

(trứng nước) làm thức ăn tự nhiên cho cá, việc này rất là quan trọng góp phần cho cá ươm mau lớn và tăng tỷ lệ sống. Cá ươm được 18 - 20 ngày tuổi thì tạt sunfat đồng (CuSO₄) 1 - 2 lần với liều lượng 0,4 - 0,5 kg/m³ nước để phòng ngừa bệnh cho cá.

Lọc cá giống bằng cách sau khi kéo cá giống vào vèo cho khỏe khoảng 1 ngày, khoét vèo một lỗ vừa với lồng lọc cá cho cá nhỏ tự động từ từ chạy ra; lồng lọc cá có mắt lồng lỗ nhỏ hay lớn tùy theo cỡ cá muốn bắt.

Nuôi cá thương phẩm

Quy trình sản xuất giống đơn giản, dễ áp dụng tại quy mô nông hộ gia đình, chủ động sản xuất tạo ra con giống tốt để phục vụ cho nhu cầu nuôi cá sặt rằn thương phẩm hiện nay. Nuôi cá tai tượng ghép với cá sặt rằn, cá sặt rằn là loài ăn tạp, ăn các nguồn bã hữu cơ, phân do cá tai tượng thải ra, tạo môi trường ít nhiễm bẩn từ đó cá tai tượng ít bệnh, trong khi đó đỡ tiêu tốn thức ăn cho cá sặt rằn, cả hai loài cá đều nhanh lớn, đạt năng suất và hiệu quả kinh tế cao.

Bố trí nuôi ghép với cá tai tượng: nuôi ghép 5 - 7 con tai tượng cùng với 2 - 3 con cá sặt rằn/m², thời gian nuôi 8 - 12 tháng cá sặt rằn đạt trọng lượng 8 - 15 con/kg thì thu hoạch để bán. Lúc này kết hợp phân cỡ cá tai tượng cho đều cỡ luôn, giúp nuôi cá tai tượng đồng cỡ mau lớn hơn. Thức ăn: chủ yếu cá sặt rằn ăn phân cá tai tượng, nguồn bã hữu cơ, nên không tiêu tốn thức ăn cho cá sặt rằn, từ đó mang lại hiệu quả kinh tế rất cao.

KS. NGUYỄN QUANG TRÍ

(Theo Khoa hoc phothong)